

Vier nominaties voor Dataprijs

In de tweede week van mei heeft de jury van de DANS Dataprijs uit een achttiental inzendingen vier kandidaten geselecteerd. Aan een van deze vier wordt op 18 juni in Amsterdam de prijs uitgereikt door KNAW-president Robbert Dijkgraaf.

De genomineerde dataprojecten zijn van politologische, historische, sociologische en demografische komaf. Bij de 'Dutch Parliamentary Election Study' (DPES) gaat het om een cumulatieve dataset van verkiezingsonderzoeken over de jaren 1971-2006. De 'Historische Steefproef Nederland' (HSN) is een representatieve steekproef van bijna tachtig duizend personen die tussen 1812 en 1922 in Nederland zijn geboren. Het LISS-panel, eveneens genomineerd, omvat vijfduizend huishoudens met in totaal achtduizend personen, die maandelijks worden ondervraagd. De Netherlands Kinship Panel Study (NKPS) ten slotte biedt de gegevens van een grootschalig 'multi-actor' en 'multi-method' onderzoek naar familiebanden in Nederland.

De jury bestaat uit voorzitter Pieter Hooimeijer, hoogleraar Sociale Geografie en Demografie in Utrecht, Jan Karel Koppen, directeur beleidsontwikkeling en -ondersteuning bij NWO en Wiljan van den Akker, decaan van de Utrechtse faculteit Geesteswetenschappen. Jurysecretaris Heiko Tjalsma: 'Bij de keuze voor de nominaties heeft de jury alle cri-

teria meegewogen die voor de prijs gelden. Zo is er gekeken naar de innovatieve mogelijkheden en naar de vraag of er veel onderzoekers profijt van kunnen hebben. Maar ook de

kwaliteit van de documentatie is beoordeeld, en de mate waarin de wijze van archiveren en beschikbaar stellen innovatief zijn. Deze vier scoorden daarop het hoogst. Welke van de

Krantenwebsite vernieuwd

Op 27 mei heeft de Koninklijke Bibliotheek haar vernieuwde krantenwebsite kranten.kb.nl gelanceerd met een symposium over de waarde van kranten voor historisch onderzoek en online databanken.

De nieuwe website biedt om te beginnen een miljoen digitale krantenpagina's uit de periode 1618 - 1940, die beschikbaar zijn gekomen als resultaat van het project Databank Digitale Dagbladen. Tot eind volgend jaar, wanneer het project wordt afgerond, wordt het aanbod uitgebreid tot zo'n acht miljoen pagina's waaronder ook materiaal uit de na-oorlogse pe-

riode tot 1995. Zoeken in de databank is mogelijk op woorden in de tekst. De zoekresultaten worden gepresenteerd op artikelniveau. Er kan verfijnd worden gezocht op periode, plaats van uitgave, verspreidingsgebied (koloniaal, nationaal, lokaal/regionaal) en soort artikel (algemeen bericht, advertentie, familiebericht, afbeelding met onderschrift). Tot aan de vernieuwing bood de site zo'n 350 duizend pagina's van een viertal dagbladen in de periode 1910-1945: Het Centrum, NRC, het Vaderland en Het Volk. In de vernieuwde website kunnen naast deze dagbladen ook

vier op zijn beurt boven de andere uit stak maken we pas op de 18e juni bekend'.

Van de achttien inzendingen voor de DANS Dataprijs kwamen er vijf uit de historische hoek, vier uit de sociale wetenschappen en vier uit de archeologie. Ook waren er drie taalkundige inzendingen, een politologische en een demografische. (MdG)

nog zo'n zeventig andere titels worden doorzocht. (MdG)

Tevredenheid over proef verrijkte publicaties

Onderzoekers die betrokken waren bij een SURFshare-project over verrijkte publicaties (meta-koppelingen naar onderliggende data, modellen

en formules) en collaboraties denken dat hun onderzoek beter wordt door het gebruik van zulke kanalen. Dat maakte SURFfoundation bekend bij de afronding van het project eind maart.

Onderzoek wordt toegankelijker en de resultaten kunnen beter worden hergebruikt en breder worden toegepast, aldus de betrokken onderzoekers volgens de universitaire ict-samenwerkingsorganisatie. Ook het werken met collaboraties, virtuele samenwerkingsomgevingen, viel bij de onderzoekers in goede aarde. 'Door online samen te werken kunnen onderzoekers bronnen delen, samen schrijven aan resultaten en deze zichtbaar maken voor de buitenwereld,' aldus SURFfoundation.

Basis voor deze conclusies was een achttal innovatieprojecten, waarin werd geëxperimenteerd met Verrijkte Publicaties en laboratoreries. Daarbij werkten onderzoekers mee uit uiteenlopende disciplines zoals psychologen, juristen, natuurkundigen maar ook archeologen en sociale wetenschappers.

Er was wel enige weerstand te overwinnen, volgens SURFfoundation, maar toch waardeerden de deelnemers uiteindelijk de meerwaarde. Vooral de koppeling tussen een publicatie en onderliggende objecten werd hoog gewaardeerd. Het gaat hierbij niet om hyperlinks in een pdf, maar om koppelingen die ook

kunnen worden bewaard en voor computers begrijpelijk zijn.

Het koppelen van publicaties aan onderzoeksdata bleek wel tijdrovend omdat het vaak handmatig moet. Ook moeten er volgens het eindrapport heldere afspraken worden gemaakt over de relaties tussen de objecten zodat hergebruik ook werkelijk mogelijk is.

Ondanks het feit dat het nog om proefprojecten ging concludeert het rapport dat Nederland internationaal een vooruitgeschoven positie inneemt met verrijkte publicaties. Dat komt vooral doordat ons land beschikt over een goede infrastructuur van repositories, aldus SURFfoundation.

Op het gebied van verrijkte publicaties werden projecten uitgevoerd rond een e-Journal voor archeologen (JALC), een repository voor verrijkte publicaties over surveyonderzoek (DataPlus), betere communicatie door verrijkte publicaties (ESCAPE), verrijkte proefschriften (Proefschriften Plus) en kwalitatieve onderzoekbestanden (Veteran Tapes). (MdG)

Standaardisatie persistent identifiers

Eind dit jaar zal er een centrale Europese website zijn voor persistent identifiers zoals ook DANS (Data Archiving and Networked Services) deze uitgeeft (urn:nbn). Gebruikers vinden hier informatie over de identifiers en kunnen ze vertalen in de actuele locatie van datasets of publicaties. De website is het resultaat van het project 'PersID' van acht Europese partners, waaronder uit Nederland SURFfoundation en DANS.

Persistent identifiers zorgen er voor dat bronnen in archieven duurzaam kunnen worden gerefereerd en gekoppeld. Omdat er meer systemen bestaan die dit op verschillende manieren aanbieden zijn de mogelijkheden en het gebruik nog beperkt. PersID gaat hier verandering in brengen door de gezamenlijke ontwikkeling van beleid, diensten en informatievoorziening.

Oorlogsliefdekind

Op 16 mei begon bij de VPRO een reeks uitzendingen over het project 'Oorlogsliefdekind', waarin de verhalen zijn achterhaald van Nederlandse militairen en hun in 1949 achtergelaten kinderen en hun moeders in Indonesië. Het afgelopen jaar zijn de nooit eerder vertelde ervaringen van 'soldatenvaders' en 'soldatenkinderen' op de website www.oorlogsliefdekind.nl verzameld. Op 16 mei was er een live-uitzending van het programma *Onvoltooid Verleden Tijd* (OVT). Donderdag 1 juli wordt de tachtig minuten durende tv-documentaire *Tuan Papa* uitgezonden in het programma *Andere Tijden*. De interviews en allerlei verwante documenten van het project zijn gearchiveerd bij DANS.

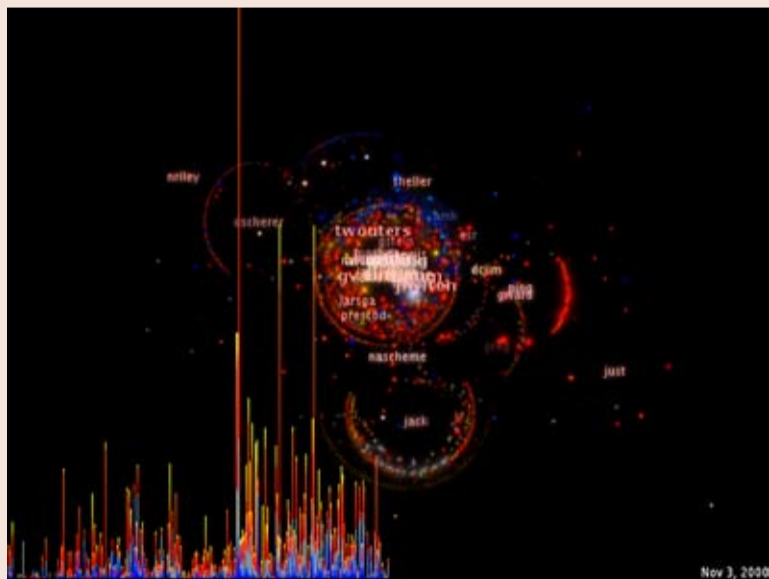
Nieuwe site archeologen

De website van het e-depot Nederlandse archeologie (EDNA, www.edna.nl) heeft een grondige facelift ondergaan. De site biedt meer achtergrondinformatie over het e-depot, waaronder een sterk uitgebreide projectgeschiedenis en FAQ's: veel gestelde vragen. Het zoeken in het eigenlijke data-archief, dat onderdeel is van het doe-het-zelf-archief EASY van DANS (Data Archiving and Networked Services), is vanuit de website nog makkelijker gemaakt. De vormgeving van de site reflecteert nu ook de band met het data-instituut. www.edna.nl/datasetsearch.html

Connections connected

Bij DANS wordt gewerkt aan een database waarin een aantal verschillende databestanden over de Nederlandse handel in het Atlantisch gebied in de 17e en 18e eeuw wordt geïntegreerd. Deze bestanden, in de afgelopen twintig jaar door verschillende onderzoekers gevormd, zijn nu al afzonderlijk te raadplegen bij DANS in het kader van het project 'Dutch Atlantic connections: the circulation of people, goods and ideas in the Atlantic world': <http://easy.dans.knaw.nl> (zoek op 'Dutch Atlantic Connections'). De nieuwe gezamenlijke database, in de toekomst daar ook te vinden, zal de gebruiksvriendelijkheid voor onderzoekers verhogen.

De groei van open source projecten

Michael Ogawa wilde visualiseren hoe open source software projecten zich ontwikkelen, en ontwikkelde daarvoor *code_swarm*: een hulpmiddel om video's te maken die een beeld geven van de historische ontwikkeling van een project. De video's zijn gebaseerd op aantallen *commits*: het (terug)plaatsen van een programma-onderdeel in de gedeelde bibliotheek van programmacomponenten. Projecten houden bij wie welke programma's wanneer heeft gecommiteerd, en die gegevens kun je visualiseren. De afbeelding is

afkomstig uit een video die de ontwikkeling van de scripttaal Python laat zien. De video toont hoe de eerste jaren alleen Guido van Rossum, de (Nederlandse) bedenker van Python, actief is. Langzaam sluiten andere ontwikkelaars zich aan. De meesten dragen code bij (rood/geel), anderen documentatie (blauw). Sommigen hebben hun eigen deelproject, duidelijk onderscheiden van de kern van het project. Het getoonde moment is november 2000, en Python is dan inmiddels een populaire taal met een grote groep ontwikkelaars. (PB)